

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

**NEMIS TILI O'QITISH METODIKASI
O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60110900- Xorijiy til va adabiyoti (nemis tili)

Fan/modul kodi NTO'MII604	O'quv yili 2026-2027	Semestr 6	ECTS - Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Nemis tili o'qitish metodikasi	60	60	120

2. I. Fanning mazmuni

Fanning maqsadi – talabalarni ham nazariy, ham amaliy jihatdan oliy va o'rta ta'lim muassasalarida nemis tilini o'qitish jarayonida vazifa va mashqlardan samarali foydalanishga tayyorlaydi. Fanning dolzarbligi o'qituvchi faoliyati uchun eng zarur bo'lgan dars jarayonini samaradorligini oshirishda mashqlar va topshiriqlarning ahamiyati, ularning o'quv jarayoniga tatbiq qilishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarni chet til o'qituvchisi kasbiy faoliyatiga nazariy hamda amaliy jihatdan tayyorlashdan iborat. Zamonaviy metodikaning asosiy muammolari bilan tanishtirish, darsni tashkillashtirishda o'quvchilarning bilim saviyasiga, qiziqishiga oid vazifalar va mashqlar tanlashni talabalarga o'rgatish fanining asosiy vazifasi sanaladi.

Ii. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

Ii. I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: kirish. Chet til o'rganishning turli metodlari mavjud va yangi metodlar paydo bo'lish sabablari.

Dalillar modeli: ijtimoiy sohada; umumpedagogik sohada; kasbiy sohada: predmetga aloqador fanlar. Amaliyotda.

2-mavzu. Grammatika – tarjima metodi (GTM)

Grammatika – tarjima metodi (gtm) haqida. Gtm asosidagi darslik tahlili. Dars bosqichlari. Grammatikaning taqdimoti.

3-mavzu. Mashqlar

Grammatikaga oid mashqlar. Nemis tiliga tarjima qilish uchun mo'ljallangan ona tilidagi matnlar. Erkin insho. Tarjima (teskari tarjima) va o'qib tushunish mashqlari uchun mo'ljallangan nemis prozasidan olingan parchalar.

4-mavzu. GTM asoslari, maqsad va metodik prinsiplari

Pedagogik asoslari. Lingvistik asoslari. Adabiyot, mamlakatshunoslik. Ta'limning nazariy asoslari. Tushunchalar izohi va maqsadi. Gtm asosidagi dars prinsiplari.

5-mavzu. Bevosita metodlar (BM). Audiolingval metod (alm) debochasi.

Islah harakatining tarixiy rivojlanishi. Bevosita metodlarning maqsadi. Bevosita metodlar asosidagi dars usullari va mazmuni. Bevosita metod tavsifi. Bevosita metodga asoslangan dars tuzilishi.

6-mavzu. Bevosita metod asoslari.

Pedagogik asoslari. Lingvistik asoslari. Adabiyot, mamlakatshunoslik. Ta'lim nazariyasi. Bevosita metodga asoslangan dars prinsiplari.

7-mavzu. Audiolingval metod (alm)

Kirish. Audiolingval metodning darsliklardagi asosiy belgilari. Audiolingval metodning texnologik yordamchi vositalari: til laboratoriyasi, ko'rish vositalari, vizual yordamchi vositalar.

8-mavzu. Audiolingval metod asoslari.

Lingvistik asoslari: strukturalizmning ta'siri va xususiyatlari. Ta'limiy psixologik nazariyalar ta'siri. Adabiyot va matn tilshunosligi. Mamlakatshunoslik. Audiolingval metod asosidagi dars prinsiplari.

9-mavzu. Audiovizual metod (AVM)

Kirish. Metodning tarixiy asosi va tushunchalarini oydinlashtirish. Audiovizual metodning dars texnologiyalari. Audiovizual metod tanqidi. Audiovizual metod va so'nggi konsepsiyalar.

10-mavzu. Bilvosita metodlar.

Chet til ta'limidagi metodlar qorishuvi. Chet tillarni o'rganishdan turli maqsadlar. Til o'rganish imkoniyati. Ta'lim sharoitining ta'lim metodlarining shakllanishiga ta'siri.

11-mavzu. Bilvosita metod qanday paydo bo'ldi?

boshlang'ich matn. Matnning qog'ozga tushirilishi. Grammatik material tavsifi. Mashqlar. Dars qurilishi. o'quv material progressiyasi.

12-mavzu. Kommunikativ didaktikaning rivojlanishi.

Chet tillarni o'rganuvchi yangi guruhlar. Chet til ta'limiga aloqador fanlarning yangi xulosalari: lingvistika va ta'lim nazariyasi. Kommunikativ metodning asosiy yo'nalishi.

13-mavzu. Pragmatik-funksional konsepsiya

Pragmatik lingvistikaning ta'lim yo'nalishiga ta'siri. Nutq faoliyati masalalari.

14-mavzu. Pragmatik-funksional konsepsiya xususiyatlari

Grammatik material taqsimotidagi o'zgarishlar. Mavzular va so'z boyligining o'zgarishi. Pragmatik rol va nutq vaziyatiga asoslanish. Pragmatik-funksional konsepsiyada o'quv materiali progressiyasi.

15-mavzu. Madaniyatlararo chet til ta'limi

Kirish. Guruhlarda mos mavzu va ta'lim mazmunini tanlash. O'quvchilarning qiziqishi. Universal hayotiy tajriba chet til darsidagi madaniyatlararo mavzularni rivojlantirish borasida "ko'prik" sifatida.

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

- Chet tili o'rganishning yangi metodlari
- Chet til o'qitish metodikasi
- Darsliklarning ta'lim metodlari asosida yoritilishi
- Grammatika –tarjima metodi asosida yaratilgan darslik tahlili
- Darsda grammatik mavzuning taqdimoti

- Grammatika –tarjima metodiga xos bo‘lgan mashq shakllari
- O‘quv materialini metodik tashkil qilish bosqichlari
- Grammatika-tarjima metodida darsning borishi
- Grammatika-tarjima metodiga xos bo‘lgan mashq shakllari
- Grammatika-tarjima metodi asoslari, maqsad va metodik prinsiplari
- Grammatika-tarjima metodini tanqid
- Bevosita metodlarning maqsadi
- Bevosita metodga asoslangan dars tuzilishi
- Audiolingval metodning lingvistik asoslari
- Audiolingval metodning texnologik yordamchi vositalari
- Audiolingval metodning ta‘lim prinsiplari
- Audiovisual metodga asoslangan dars texnikasi
- Audiovizual metod tanqidi
- Bilvosita metodlar: grammatika-tarjima metodi va audiolingval metodning bir-biri bilan bog‘lash
- Chet tillarni o‘rganish maqsad va imkoniyatlari
- Chet til o‘qitish didaktikasi va metodikasining rivojlanishi
- Chet til ta‘limining pedagogik yo‘nalishi
- Pragmatik-funksional didaktikaning ochiq metod konsepsiyasi: ta‘lim prinsiplari
- Chet til ta‘limida guruhlariga mos mavzu va ta‘lim mazmunini tanlash

IV. Mustaqil ta‘lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta‘limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo‘yilgan masalani o‘rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to‘liq ochib beriladi.

Mustaqil ta‘lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Chet tili darsini rejalashtirishda vazifa va mashqlarning tanlashning o‘ziga xos xususiyatlari.
2. Metodik/Didaktik prinsiplardan o‘quv jarayonida foydalanish
3. Sotsial formalarning chet tili darslarida qo‘llanishi
4. Chet tili darslarida “Einzelarbeit” sotsial formasidan foydalanish
5. Chet tili darslarida “Partnerarbeit” sotsial formasidan foydalanish
6. Chet tili darslarida “Gruppenarbeit” sotsial formasidan foydalanish
7. Chet til o‘qituvchisi kasbiy kompetensiyasi
8. “Frontalunterricht” sotsial formasining salbiy va ijobiy tomonlari
9. Gapirish produktiv nutq faoliyati turi sifatida
10. Gapirishni rivojlantirishga oid o‘yinlardan foydalanish
11. Gapirishga oid vazifa va mashqlarni o‘quv jarayoniga tatbiqi

	12. Yozish produktiv nutq faoliyati turi sifatida 13. Yozishga oid vazifa va mashqlarni o'quv jarayonida qo'llanilishi. 14. Rolli o'yinlar va ularning chet tilini o'zganishda ahamiyati 15. Erkin gapirishga oid vazifa va mashqlar 16. Chet tili darslarida "Makroprojekt" lardan unukmli foydalanish 17. Chet tili darslarida "Mikroprojekt" lardan unukmli foydalanish 18. "Gruppenarbeit" sotsial formasidan dars jarayonida foydalanganda o'qituvchining funksiyasi 19. "Autogrammjad" metodining o'quv mashg'ulotida qo'llanilishi 20. "Karussel" metodining o'quv mashg'ulotida qo'llanilishi 21. Tinglovchi "Nemis tilini o'qitish metodlari – yondashuv va pedagogik texnologiyalar" moduli bo'yicha mustaqil ishni quyidagi shakllardan foydalanib tayyorlashi tavsiya etiladi. 22. O'quv va ilmiy adabiyotlardan, internet manbaalardan foydalanish asosida modul mavzularini o'rganish. 23. Maxsus adabiyotlardan foydalangan xolda modul mavzulari bo'yicha topshiriqlar ustida ishlash. 24. Xorijiy tillarni o'qitishda ilg'or xorijiy tajribalarga asoslanib, interaktiv o'qitish usullaridan amaliy foydalangan holda dars ishlanmasi tuzish. 25. Aralash til o'rganishga kirish: raqamli o'rganishning shakllari. 26. Birgalikda yozish ko'nikmasini shakllantirish 27. Birlashgan dars loyihalari. 28. Darslarda Ilovalardan foydalanish. 29. Darsni rejalashtirishdagi sakkizta asosiy savollar. 30. Darsning qaysi qismida raqamli axborot texnologiyalaridan foydalanish mumkin?
3.	V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalar Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • ananaviy va zamonaviy dars o'tish uslublarini qiyosiy taxlil qilish va har bir uslubning afzalliklari va nomutanosib tomonlari bilan yaqindan tanishish; • chet tilini o'qitishda xorijiy mamlakatlar tajribasini amaliyotda qo'llash; • dars jarayonida turli uyin va metodlardan foydalanish • audio va video materiallardan foydalanish interfaol texnologiyalar va ulardan samarali foydalanish haqida bilimlarga ega bo'lishi lozim.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • interfaol keys-stadilar; (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • amaliy mashg'ulotlar • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar;

- jamoa ishlash va himoya qilish uchun loyihalar;
- ijodiy ishlar yaratish.

VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, ijod qilish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha amaliy ishni topshirish.

VIII. Asosiy adabiyotlar

1. Gerhard Neuner, Hans Hunfeld. Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts. Langenscheidt. 1993.
2. Hermann Funk, Christina Kuhn, Dirk Skiba, Dorothea Spaniel-Weise, Rainer E. Wicke. Aufgaben, Übungen, Interaktion. Goethe-Institut, München. 2014

IX. Qo'shimcha adabiyotlar

1. Michaela Brinizer, Hans-Jürgen Hantschel, Sandra Krömer, Monika Möller-Frorath, Lourdes Ros. DaF unterrichten. Basiswissen Didaktik. Deutsch als Fremd-und Zweitsprache. Ernst Klett Sprachen, Stuttgart. 2016
2. Ende K., Grotjahn R., Kleppin K., Mohr I. Curriculare Vorgaben und Unterrichtsplanung. – Stuttgart: Ernst Klett Sprachen. 2020.

Axborot manbaalari

1. <http://www.gov.uz/edu/>— O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi sayti
2. <http://www.uzedu.uz> – O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi sayti.
3. <http://www.gov.uz>— O‘zbekiston Respublikasi hukumati portali
4. www.cspu.uz- CHDPU rasmiy internet sayti
5. <https://www.youtube.com/@ibratfarzandlari> - “Ibrat farzandlari” platformasi sayti (youtube kanali)
6. <https://t.me/ibratfarzandlari> – “Ibrat farzandlari” platformasi sayti (telegram kanali)
7. www.klett-sprachen.de/linie1 - Germaniyaning Klett nashriyoti rasmiy sayti
8. <http://ziyonet.uz> - ZiyonET axborot ta’lim tarmog‘ining rasmiy sayti
9. www.hueber.de/aspekte- Germaniyaning Hueber nashriyoti rasmiy sayti
10. www.deutsch.unterricht.de- Nemis tili o‘qituvchilari qo‘shimcha ma’lumotlar yuklab olishlari uchun rasmiy sayt

Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet
Kengashining 2024 yil "29" avgust dagi qarori bilan tasdiqlangan
Fan/modul uchun ma'sul:
Z.I. Sanatli

Z.I. Sanakulov- CHDPU, Nemis tili kafedrasi mudiri, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Z.Zaripova – CHDPU, Nemis tili kafedrasi o'qituvchisi

9.	Taqrizchilar: S.X.Nazarov-Nizomiy nomidagi TDPU Yevropa tillari kafedrasi mudiri, f.f.f.dok. (PhD), dots. Z.A.Shirnazarova - CHDPU Nemis tili kafedrasi v.b. dotsenti, p.f.f.dok. (PhD)
----	---

